

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRESSIVE BENEFIT SOCIETY

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY, (TOREK) NOVEMBER 19, 1935.

Neodvisen dnevnik
zastopajoč interes
slovenskih delavcev
v Ameriki

STEVILKA (NUMBER) 273

AMERIŠKA VLADA NAROČILA JEKLO V NEMČIJII

Delavci in delodajalci protestirajo proti oddaji narociila nemški firmi za velik most, ki ga zgradi W. P. A. v New Yorku.

WASHINGTON. — Ameriška federacija je te dni potrdila notranjemu tajniku Ickesu protest, ker se je naročilo jeklo, ki se ga bo rabilo pri ogromnega "Tri-borough" mostu v New Yorku, kar ga bo zgradila zvezna uprava relifnih del (WPA), dalo nemški firmi. Proti naročilu protestirajo tudi ameriški jeklarski interesi. Pismo, ki je postal Federacijski predstavnik Green, pravi med drugim:

"Relifni denar, ki se ga bo koristilo za nakup nemškega jekla, bo dal delo nemškim delavci, ki so sposobni istega v primeru in srečno pridružiti, da producira brezposelni. Ameriško vlado je prepričano, da se relifni denar rabiti za to, da preskrbi delo za milijonov brezposelnih v tej deželi. Vladi korak je povzročil triko razpoloženje med delavci in štrom deželo."

"Tudi potem, ko se bo pri zveznih relifnih delih zaposlilo polno kvoto," je izjavil Grossman, "bo v Clevelandu še vedno 80 tisoč brezposelnih, ki bodo romali po ulicah brez živeža, obteke in strehe. V Ohio pa bo število nepreskrbljenih znašalo do 310 tisoč. Ako se hoče ta problem rešiti in skrbeti za teden, bo morala država v ta namen določiti najmanj dva milijona dolarjev in pol mesečno od 1. decembra naprej."

Grossman je tudi opozoril, da

medtem ko je Cuyahoga okraj

DVA NEMŠKA DUHOVNIKA OBSOJENA V JEČO

BERLIN, 19. nov. — Vsled

nepostavnega izvajanja denarja iz dežele sta bila danes obsojena v zapor in na plačitev globe dva katoliška duhovnika franciškanskega reda, Leo Boeschen in Waldemar Wurth. Prvi je dobil štiri leta zapora, drugi pa eno leto.

VLAĐNA ODREDBA GLEDE RABE PREMOGA

WASHINGTON, 19. nov. —

Vlada je danes odredila, da morajo vse vladne ustanove in kontraktorji, ki imajo vladna naročila, kot tudi železnicne, ki vojojo pošto, nabavljati premog pri družbah, ki se ravna po določenih novih Goffey premogovnih postavah.

Nagla smrt

Včeraj zjutraj je nanagloma za srčno kapijo Fr. Mahnič d. Barkovec, stanujec pri Bradač, 7013 Hecker

46 let.

V Ameriki je bil samec,

in tu zapušča bratranca.

Bradač, 7013 Hecker

in tu zapušča bratranca.

Za svobodo in ljubezen

Marko Stojan
Roman iz Balkana.

"Goddam! Ali je mogoče?" je zamurmral poročnik Wheeler, ki je pristopil naglo, slišavši Ristojev besede. Njegov obraz je bil bled kakor zid, toda v njegovih očeh se je svetila iskra vroče rastnosti.

Risto pa je nadaljeval ves zasopel:

"Ali Kemal, Isa Kemal, jetnici in vse njuno spremstvo počivajo v Uroševi krmi! Zalezel jih je prvi Damjan, ki pazi na me. Evo vam dokaza: našel sem enega izmed tistih listov! ... Odpravite se naglo — ako hitino, jih pobijemo lahko še pred polnemom! ... Ah, zakaj nimamo konj! ..."

"Imamo jih, brate Risto — blagovestnik ti naš!" je vzliknil Ivan, ki so se mu zašibila klena od burnega veselja.

Spomnil se je, da čakajo tam gori za gozdom še konji Halila beja in njegovih spremjevalcev po vsem videzu lepe in čile živali. "Imamo jih!"

Še preden pa je dogovoril, se je zgodilo nekaj nepričakovane-

Krik presenečenja je bruhičil in vseh grl.

Halilu je bilo prej razvezali roke, da napiše pismo.

V njegovo radost, da najde s tem zavlečenjem priliko za držen beg, je padla Ristova novica — katere sicer ni razumel, pač pa uganil po vtišu, ki ga je napravila na vso našo četo — kakor strela z jasnega neba. Načrt, ki ga je zasnoval von Schratten, tako smočil, je bil pokopan.

Halilu, ki ga je bila misel možni rešiti vzdramila iz njegove tope resignacije, je šimlo po glavi kakor blisk:

"Trenotek je tu! ... Kdor se ne reši zdaj, je izgubljen! ..."

Vsi obrazzi so bili obrnjeni proti Ristu. Celo divji Marko je zrl z napetostjo na novodošleca; njegova roka je oklepala puško z nasajenim bajonetom le nahalo. Vrata so bila odprtia, in on, Helil bej, je bil prost na rokah in nogah!

Sogledal se je s Schrattenom in Birbantinijem in zapalil v njiju očeh plamen iste blazne misli...

Minilo je tisto strašno, napesto, neskončno kratko trenotje med sklepom in med dejaniem.

In po bliskovo je izdril Halil boj Marku puško iz rok ter planil skozi vrata — za njim pa Nemec in Italijan, dasi z zvezanimi rokami.

Preden so mogli četniki treniti z očesom, jih je pozrla črna noč!

Toda lopovi so zavrsili prezgodaj v svojih srečih. V trenotku, ko so planili okrog vogala, sta se vzpeli pred njimi dve temni senci: bila sta Mihajlo Janković in Miloš, ki sta bila hitela privezati in odet upuhano Risto, vo žival.

Bliskovita slutnja jima je velela, zastaviti trojici pot, čepravista razločila obrazov. Mihajlo, ki ni bil vzel puške s seboj, je planil praznorok.

A že v sledičem trenotku je zaječal in omahnil vznak: Halil boj mu je bil predrl prsa z bajonetom.

Miloš je zavijel kopito svoje karabinje kakor v snu: izgrisil je Halilovo glavo in ga zadel po roki, da je izpustil orozje.

Preden pa je mogel Turek obnoviti napad in preden mu je mogel zadati Miloš poslednji udarec, se je začulo zadaj dvoje zamolkih treskov, dvoje kletev, dvoje padcev ... priskočilo je dvoje postav! ...

Zgodilo se je bilo tole:

ko, pustiti tolovaje žive, in da bili naposled tudi tovariši privolili v njih pomiloščenje, ako ne bi bilo gotovosti, da bi potem že jutri plamenelo vse to revno srbsko selo, njegovi revni prebivalci pa bi ležali na okrog v krvavem snegu, razmesarjeni poturških vojakih ... Povedal je te svoje misli Dušanu, ki je držal glavo nezavestnega Jankoviča v naročju.

"Kako!" je vzkliknil pobratim skoraj ogorčeno. "Ti praviš, da bi jih bili pomilostili? Nikoli! Da, marsikak greh je mogoče odpustiti človeku, ki je tako nesrečen, da se je rodil med sođugo, ki ga ni učila drugega kakor zlo! ... Toda dejanja, s katerim je osovalo twojo sestro, twojega očeta, twojo moško čast, brate — dejanja, ki je moglo vzklikli le iz globokega zaničevanja do tvojega plemena, torej do vsega našega naroda — takšnega dejanja ne odpušča, kdor je pravi mož! Ej, Ivane, premenki so na Slovenskem pojmi o življenu: kdor pljune na šibkega, ki je zaupan tvojemu varstvu, kdor se roga tvoji domovini — ubij ga, pa storil dobro delo! Prav si storil, brate, in hvala ti! Le eno me skrbi v vsej reči: nam se mudi za Arnavti — tupa imamo ranjenca ... in zunaj troje mrhovin, ki jih treba popotati! ..."

"Oni trije so že pokopani!" je odgovoril Pero, ki je bil pravkar zunaj. "Seljaki so v skrbi, da ne bi Turki odkrili, kaj se je zgodilo pri njih, pa so jih zasuli v starem vodnjaku. Preden mine četrt ure, bodo odstranjeni vsi sledovi ... in sneg, ki naletava, zabiše ostalo ..."

Obrazi vseh so bili bledi in razburjeni, a nihče ni občutil groze tega trenotka živeje od našega rojaka Ivana. Njegova sestra je bila zdaj prosta — prosta pred Bogom in pred ljudmi — prosta spone zločinskega zakona, v katerega jo je bil zvabil Nemec v svoji pohlepnosti po denarju in svojem prirojenem, naternem nagnenju do zlodejstva. Toda to spono je morala razdreti kri, človeška kri! Ivan je vedel in čutil, da je boljše, če pogine lopov sam, kakor da bi se zadušila v pogubi njegova nedolžna žrtev; in vendar — koliko bi bil dal, da se konča vsa zpletena stvar drugače! Zavedal se je jasno, da mu ne bi bilo tež-

"Najboljše bi bilo, če bi imeli konje," je menil Estournelle, obračaje se k poročniku Wheelerju.

Ta hip pa se je oglasil Mr. Brown, ki je bil videti že ves čas nenavaden podjeten in bladnokriven:

"Goddam, gospodje, za te sem poskrbel jaz! Veste, kadar se ameriški milijonarski sinovi dolgočasijo, pa gredo za šalo konje kras na Divji Zapad; tudi jaz sem poižkušal to in se naučil tiste čase ravnanja s konji. Živali Halila beja in njegovega spremstva, ki so jih pustili privezane gori za gozdom, stoejo na varnem trideset korakov od te hiše — privedel sem jih jaz! Hvala Bogu, da lupeži niso prišli do njih, ko so pobegnili — v noči in na konjih bi nam bili najbrže odnesli pete!"

To rekši, se je zasukal zadovoljno in hitel pogledat h konjičkom, ki so bili zares same lepe, čele živali.

"Poslušajte, sir," je vprašal Ivan poročnika Wheelerja, ko je odšel Amerikanec iz sobe, "kaj je neki temu čudnemu človeku? Kakšna je njegova skrivnost? Prej, baš preden smo zalotili beja in ona dva, nama je priporoval neverjetno zgodbo."

"O potopljeni ladji? Torej jo je povedal tudi vama ..."

"Da; rekel pa je sam, da najbrže ni resnična ..."

"Saj tudi ni; njegov greh je sicer ženska zadeva, zaradi katere se je zgodilo mnogo gorja ... tekla je kri, dasi ne od njegove roke ... in to ga je pretreslo tako strašno, da se mu včasih mrači um. Več vam ne morem povedati; morda izpregovori

sam, preden se razstanemo. — Klub vsemu pa je izvrsten človek."

"Gotovo," sta potrdila pobratima, spominjajoč se njegovih neprecenljivih zaslug.

"Ubogi Mihajlo," je vzdihnil Ivan čez nekaj časa. "Kaj bo z njim!"

"Nič ne bo! ..." je zaječal ranjenec in dvignil trudoma trepalnice. Slišal je bil ves njih razgovor. Hropel je čimdalje težje in krvava pena mu je robila usta. "Z mano je ... pri kraju ... Ne mudite se, bratje ... idite dalje ... Ko izdihнем, me pokopljte Kosta Petrovič ... Ivan! ... Daj mi roko ... tako, hvala! In odpusti ..."

"Odpustim naj ti,ubožec? ... Saj mi nisi storil žalega!" se je začudil Ivan, in solza mu je orosila oko.

"Sem ... Sovražil sem te od prvega dne ... Videl sem ... kako si pogledal Ljubico ... in ona tebe ... Ti jo ljubiš ... in ona ljubi tebe ... a ljubim jo tudi jaz ... Zdaj je konec ... odpusti ... bodita srečna! ... Čuvaj jo ... kakor biser ... vredna je tega ... Dušane ... roko ... Živila ... Srbija! ..."

To so bile njegove poslednje besede. Val krvi mu je planil iz ust ... telo je vzdrgetalo v smrtnem krču ... in ni ga bilo več med živimi.

"Kosta!" se je obrnil Dušan k domačini, ki je stal molče ob strani. "Ali poskrbi za njegovo truplo?"

"Tako mi Boga in bogorodice! Vrl človek je bil ... ne skrbi! Pokopljam ga daleč od nevernikov, in kakor hitro ne bo več nevarnosti, privedem popa, da bla-

goslovi zemljo, v kateri bo počival ..."

Pred hišo so zahrzali konji, nakrmili in osedlani.

V diru je odjahala četa jezdec, z Ristem, ki je poznal pot najbolje, na čelu.

Samo seari Popovič ni jezdil z njimi; poslovil se je bil in odkorakal kahook in mrk, kakor da dovršil poslednje delo svojega življenja, zdaj pa gre proti domu brez želja in brepenj, razen enega: leči in zaspasti na veke ...

Prva jutranja zarja se je obeta na daljnem nebuh; in vsak trenotek je padlo na roke ali na obraz korak ostra, mrzla iglica: prve drobne snežinke, ki so napovedovala, da bo snežilo čez par ur v valovih ...

Bodi brez skrbi, Kosta Petrovič — brez skrbi bodite, ljudje krščanski! Mrtvaški plašč narave zagrne sled ponocne tragedije; Halil bej, von Schratten in Birbantini so odjahali iz Skoplja in izginili brez sledu ... požrla jih je noč in tema, kakor je usojeno krivičniku ...

za vsako ceno izdaten počitek. In ko je začel Isa siliti na pot — bilo je baš v trenotku, ko je obvezovala Urošova žena glavo ranjenega komite Damjana — odmajal oficir sultanske garde z glavo ter dejal odločno:

"Cesa se bojniš? Ali nas ni dovolj? Menda nisi takšen strahopete, da bi se bal pognat garde, Srbi kroglo v glavo: saj veš, da so delali to naši dedje in dedje od pamтивka za krake čas ... Ako me slutnja ne varja popolnoma, ne morejo biti zasledovalci tako blizu, da bi nas dohiteli prej, kakor okrog poldanskih ur; in naposled — kdo ve, da je bil to eden izmed njih? Danasne čase vendar mreži po teh krajih srbskih četnikov ... in to, da je bil oni resizmed njih, še ne pomeni, da je bil tudi voluh naših zasledovalcev. Vsekakor je prva potreba, da nas najde dančile in spodjeti vse drugo je postranska stvar."

Zaslepljenost zločinčeva pred blinjno pogubo je poteza, ki jo občamo skoraj brez izjemne vseh takih temnih dramah do veške duše: zdi se, kakor da mu je višja Pravčnost sama zgrnila vid, tiraje ga to naravnost v zasušeno kazen. In Ali Kemal je bil zagazil nevedoma gledalo v to slepoto ...

Vse je spalo; čuli sta le jetnici v svojem kotu in Arnavta, ki sta ju stražila.

(Dalje prihodnjih)

Išče se

izkušeno dekle iz okolice E. 185 St. za hišna opravila. Zlasti se je na 762 E. 185 St.

Opremljeno spalnico

z vsemi udobnostmi se odda v najem poceni. Vpraša se na 1087 Addison Rd.

666 PREHLADE
in VROČICO
priči dan
glavobol
v 30 minutah

STEAM — HOT WATER — VAPOR
OIL SYSTEM-HOT AIR FURNACES
LAHKO KUPITE NA 36 MESECNIH
OBROKOV ZA IZPLACEVANJE
Sprejemamo v popravila vse različne furnuze in boilerje po najnižjih cenah. Vprašajte za slovenskega zastopnika Štefan Robash.

— WOLFF HEATING CO. —

HEATING ENGINEERS
9703 NORTH BOULEVARD
Telefon: Glenville 9218, 9219

NE TVEGAJTE — IGRAJTE SE VARNO
Z VASIMI

HRANILNIMI KNJIŽICAMI NA POSOJILNICAH

Kupite pohištvo, peči, preproge, radio aparate, električne ledene in pralne stroje.

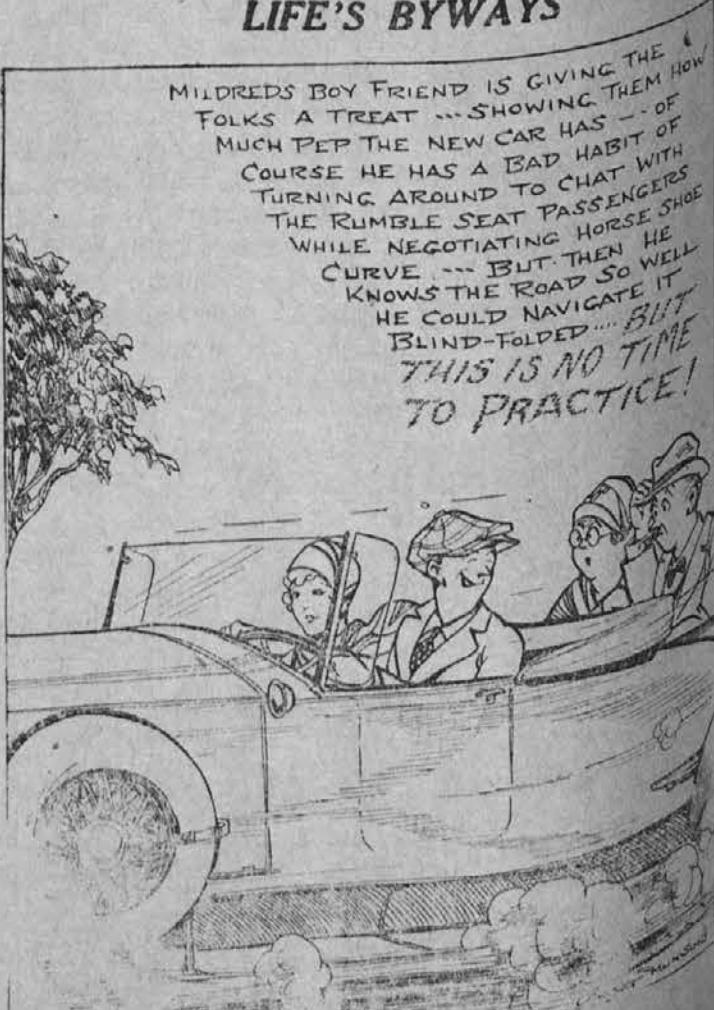
Mi plačujemo najvišje cene na trgu za hranične knjižice. Mi prodajmo naše blago po najnižjih cenah.

THE KRICHMAN & PERUSEK FURNITURE CO.

15428-32 WATERLOO RD.
ODPETO OB VECERIH
KENmore 0164
VOGAL E. 185 ST.

Poleg Ben Franklin 5 & 10 Cent trgovine.

LIFE'S BYWAYS

Vsem Slovencem,

ki čitajo angleško, kakor tudi staršem, ki želijo dati svojim od-

raslim sinovim in hčeram v roke dobro knjigo, priporočamo

krasno novo povest

Grandsons

(VNUKI)

KATERO JE SPISAL

Louis Adamic

Avtor 'The Native's Return,' 'Laughing in the Jungle' in 'Dynamite'

❖ ❖

To je povest treh vnučkov slovenskega izseljenca v Ameriki.

Cena lepo vezani knjigi
obsegajoči 371 strani, je

\$2.50.

NAROČILA SPREJEMA

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE. — — — — CLEVELAND, OHIO

NIKAR BITI SUZNJI

NEPREBAVNOSTI
Trinerjevo Grenko Vino
vas reši tega

"Zahvaliti se Vam moram za Trinerjevo grenko vino. Skozi leto dan sem trpel radi